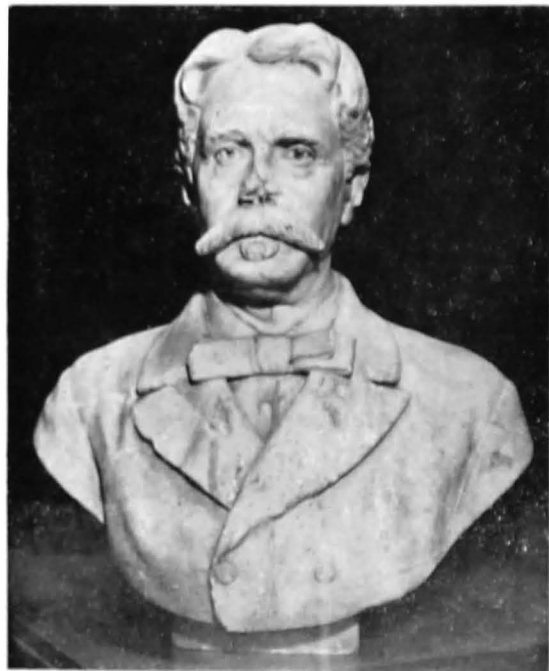

SCULPTORUL GEORGE VASILESCU

(1864—1898)

PETRE OPREA

Portret de bărbat.

Portretul doamnei N. Blarenberg.

În anul 1898 mai toate ziarurile capitalei «*deplîngeau tîndra sculptură românească*» pentru pierderea a doi dintre cei mai mari sculptori ai vremii, care se afirmaseră nu numai ca portretişti, dar şi ca realizatori ai unor monumente publice foarte apreciate: primul era renumitul maestru Ion Georgescu, al doilea, foarte apreciat atunci, dar necunoscut acum, George Vasilescu. Opera acestuia din urmă, pe nedrept uitat, merită a fi totuşi cunoscută intrucît, permanent apreciată de amatorii de artă şi sprijinită cu simpatie de oficialităţi, a contribuit cu succes la răspîn-

dira interesului pentru sculptură în ţara noastră şi ne permite, totodată, să apreciem tendinţele dominante ale gustului artistic al epocii.

Gheorghe, mai tîrziu George Vasilescu, s-a născut în 1864¹ după unii biografi la Goeşti², în fostul judeţ Dolj, după alţii la Gogoşei³,

¹ Sculptorul George Vasilescu, în «Foaia populară», 22 noiembrie 1898.

² George Vasilescu, în «Primăvara», octombrie-noiembrie 1898.

³ L. Bachelin: Georges Vasilescu, în «L'Indépendance roumaine», 15/27 noiembrie 1898.

lingă Craiova, într-o familie de plugari cu 7 copii⁸ (șase băieți și o fată). Remarcat de către actorul Teodorini⁹ pentru îndemânarea cu care desena și cioplea în lemn, în ceasurile când stătea și păzea oile pe cîmp, este sprijinit de acesta să urmeze timp de șase ani cursurile Școlii de meșerii din Craiova, specializându-se în sculptura în lemn. După absolvire își deschide imediat un mic atelier pe Calea Unirii¹⁰, dar, în dorința de a se perfecționa în arta sculpturii, depune demersuri insistente pe lângă Consiliul județean Dolj de a primi o bursă în străinătate. Găsind repede înțelegerea cuvenită din partea consiliului, care îi acordă o mică subvenție¹¹, George Vasilescu își lichidează imediat atelierul și se îndreaptă degrabă spre Veneția. Ajuns în orașul lagunelor s-a prezentat la Academia regală Sf. Gheorghe unde, în urma unei probe, a fost trecut direct la «cursul onorariu superior de statue monumentale»¹².

Acestui succes îi urmează la scurt timp un altul. Participarea sa cu trei lucrări — *Bustul actorului Theodor Teodorini*¹³, *Micul marinar*¹⁴ și *Portretul d-nei Stolojan*¹⁵ — la Expoziția cooperativelor din țară, deschisă la Craiova în august 1887, este înregistrată elogios de presa locală ceea ce determină autoritățile să-i mărească subvenția¹⁶.

Trei ani mai târziu, în 1890, reușește să se facă din nou remarcat în țară participând la expoziția Cercului artistic din București¹⁷ cu două sculpturi: *Cap de marinar*, desigur *Micul marinar* transpus în marmură, și *Portretul doamnei X*, în care își desfășoară toate cunoștințele însușite în școală, unde în același an se remarcă obținând pentru basorelieful *Venera din Milo* (ipsos) «Medalia de argint de I-ul grad».

Dintr-un articol apărut în ziarul venețian «Il Veneto» din 1891, reprodus imediat de cotidienele bucureștene «Acțiunea liberală»¹⁸ și «Adevărul»¹⁹, aflăm că numai după trecerea unui an în țară Vasilescu, student în ultimul an,

era autorul unor noi lucrări demne de atenția publică: *Portret după antic*, *Bustul unei femei* (basorelief), *Cap de copil*. În continuare, articolul insistă asupra calităților deosebite ale machei în cretă a monumentului principelui Știrbei și a celei pentru Monumentul eroilor ploieșteni căzuți în Războiul pentru independență, trăgând concluzia că, pentru calitățile lor artistice deosebite, «fără nici o îndoială vor fi preferate la concursuri». Și ca o mostră pentru compatrioții a valorii plastice a acestor lucrări se anunță că un bust în marmură al talentatului sculptor,

N. Mavrogheni.

reprezentînd pe un căpitan căzut vitejește pe cîmpul de luptă în Războiul de independență, va fi văzut în curînd la cimitirul Bellu din București, integrat «într-un monument colosal» «în stil gotic» realizat de arhitectul italian Rupulo Domenico.

În octombrie 1891, Vasilescu a venit în țară, făcînd un ocol pe la Berlin²⁰, pentru a asista la inaugurarea monumentului căpitanului Nae I. Proicea de la Slatina, opera sa, după care a

⁸ George Vasilescu, în «Primăvara», octombrie-noiembrie 1898.

⁹ L. Bachelin, loc. cit.

¹⁰ Adaptor unui sculptor, «Poporul», 10-11 septembrie 1887.

¹¹ Idem.

¹² Idem.

¹³ Cere prin ziarul «Olteneanul» ca amatorii de frumos să-l sprijine ca să toarne în bronz această lucrare pe care dorește s-o dăruiească teatrului din localitate («Olteneanul», 30 august 1887).

¹⁴ L. Bachelin, loc. cit.

¹⁵ «Vitorul», 26 octombrie 1891.

¹⁶ George Vasilescu, în «Olteneanul», 30 august 1887.

¹⁷ Cercul artistic. Catalog de tablouri expuse în sala noului palat al Athenaeului Buc.

¹⁸ Sculptorii ardati la Veneția, în «Acțiunea liberală», 24 august, 1891.

¹⁹ Sculptorul G. Vasilescu la Veneția, în «Adevărul», 28 august 1891.

²⁰ «Vitorul», 26 octombrie 1891.

plecat în Rusia unde fusese invitat de ministrul de externe și de contesa Opraxen să execute un monument pentru marele duce Vladimir. (Știri contemporane despre artele plastice în România între 1890 — 1908, în *Analele* 1946, nr. 3). Din scurta ședere bucureșteană se păstrează portretul lui Petru Mavrogheni.

Un articol din 1892¹⁷ elogiază unele realizări cunoscute anterior, oprindu-se îndeaproape la marmura *Rosa de mai*, lucrare expusă și premiată la Salonul din Veneția, din acel an, reprezentind o femeie nud care ține în mână stîngă un trandafir pe care îl miroase. Așa cum putem aprecia din reproducerea care însoțește articolul, nudul, deși supără prin poza evident idilico-romantică, are deosebite calități artistice, mai ales în redarea mișcării grațioase și gingașă și în sensibilitatea modelelor.

De asemenea articolul menționează că George Vasilescu a terminat de curînd frontispiciul Muzeului de arheologie din Cividade (Italia), comandat de statul italian, statuia *Rodica*¹⁸ (o țărăncuță în costum național), inspirată de celebra poezie cu acest titlu a bardului de la Mircești, Vasile Alecsandri, și că întrerupsese, pentru scurt timp munca atît la sculpturile criptei lui Vasile Adamache din Iași, comandat de Academia Română, cît și la Monumentul Batalionului II Vinători din Ploiești. Prima comandă — un medalion și cîteva bronzuri decorative — a fost inaugurată în noiembrie 1893, cea de-a doua, a cărei inaugurare a avut loc după multe târîgări, de-abia în august 1897, fusese obținută printr-un concurs la care participase și Ștefan Ionescu Valbudea cu două schițe: *O coloană* și *Un grup de doi vinători*¹⁹.

Succesele obținute cu aceste monumente, realizate cu mult talent în spiritul neoclasicismului italian, mult apreciat de intelectualitatea românească a vremii, îl impun pe George Vasilescu și mai mult în atenția publicului și a oficialităților, care îi oferă tot sprijinul, impulsionează fiind și de simpatia ce i-o purtau marcante personalități politice cu multă influență în viața statului, cum ar fi Dimitrie Sturdza, Stolojan ș.a.

Drept rezultat, primește tot mai multe comenzi de portrete mai ales ale unor șefi de grupări politice, — Ion Brătianu, Dumitru Brătianu, Ion Ghica — remarcîndu-se îndeosebi

cu *Portretul d-nei N. Blarenberg*. Prin înfrumusețarea figurii, prin punerea pregnant în evidență a bogăției modelului și prin tratarea cu multă dezinvoltură a mulțimii podoabelor și a veșmintelor bogate, George Vasilescu a realizat un portret care a măgălit nu numai gustul portretizatei, una dintre cele mai influente doamne în viața mondenă a aristocrației românești, dar a reușit să satisfacă totodată la maximum și gustul artistic al celor din anturajul acesteia, cu toții acordîndu-i de-acum tot concursul și sprijinul lor. Calitățile portretului, cu toate aceste lipsuri, sînt evidente în execuția degajată și în redarea mișcării grațioase și demne a unei femei trufașe din înalta societate. A urmat comanda executării, împreună cu Ion Georgescu, a sculpturilor pentru fațada Palatului de Justiție din București²⁰, apoi a obținut din partea statului realizarea monumentului de la Tulcea. Monumentul era conceput ca un obelisc avînd la baza soclului în dreapta un soldat, iar la stînga un vultur cu aripile întinse²¹. La cîteva zile de la venirea sa în București (24 octombrie 1898), pentru a se deplasa la Tulcea unde trebuia să urmărească lucrările de definitivare ale soclului monumentului²², Vasilescu se îmbolnăvește grav de febră tifoidă. Internat de urgență la spitalul Colțea, moare după cîteva zile, la 10 noiembrie 1898²³. Lucrarea a fost adusă ulterior de la Veneția și instalată de sculptorul Bălăcescu²⁴.

Apariție meteorică în sculptura românească de la sfîrșitul sec. al XIX-lea, George Vasilescu, mort la 34 ani, în plină glorie și putere de muncă, lasă puține opere cunoscute, după care să-l judecăm mai îndeaproape, dar suficiente pentru a-i caracteriza în ansamblu creația. Sculpturile sale existente, împreună cu cele reproduse pe care le cunoaștem, ne fac dovada unui sculptor dotat cu calități de portretist și cu un dezvoltat simț al artei monumentale, în care neoclasicismul italian însuși în școala unde cu sirguintă a învățat, și-a imprimat pecetea. Aceste calități, ca și buna cunoaștere a tehnicii modelajului, l-au impus nu numai în fața oficialităților, dar și în a majorității confrăților săi.

¹⁷ L. Bachelin, *loc.cit.*

¹⁸ «Adevărul», 1903, septembrie 4.

¹⁹ «Universul», 13/25 noiembrie 1898.

²⁰ Sculptorul G. Vasilescu, în «Universul», 13/25 noiembrie 1898; L. Bachelin, *George Vasilescu*, în «L'Indépendance roumaine», 15/27 noiembrie 1898; Sculptorul George Vasilescu, în «Fonia populară», 22 noiembrie 1898; *Immunizarea sculpturii Vasilescu*, în «Universul», 15/27 noiembrie 1898; Georges Vasilescu, «Coutier de Roumanie» 16/28 noiembrie 1898; «Universul», 28 noiembrie 1898; George Vasilescu, în «Primăvara», octombrie-noiembrie 1898.

²¹ Secolul XIX, 16 septembrie 1899.

²² Secolul XIX, 16 septembrie 1899.

²³ Secolul XIX, 16 septembrie 1899.

²⁴ Secolul XIX, 16 septembrie 1899.

¹⁷ *Rosa de mai, statu de G. Vasilescu*, în «Lumea ilustrată» nr. 25 — 26.

¹⁸ George Vasilescu, în «Primăvara», octombrie-noiembrie 1898.

¹⁹ Petre Opres: *Precizări asupra primei perioade din activitatea sculpturii Ștefan Ionescu Valbudea*, în «Culegeri și studii de muzeografie», 1959 — 1960.